

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 208/2021-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Feciľakom, Jesenná 2686/8, Prešov, proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní sp. zn. 15C/172/2008 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Prešov v konaní sp. zn. 15C/172/2008 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Prešov **prikazuje** v konaní vedenom pod sp. zn. 15C/172/2008 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **600 eur**, ktoré mu **je** Okresný súd Prešov **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Prešov **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **460,90 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 208/2021 z 9. marca 2021 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľa doručенú ústavnému súdu 25. februára 2021, v ktorej sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Tiež navrhuje prikázať okresnému súdu konať, priznať primerané finančné zadostučinenie 5 400 eur a náhradu trov konania.

2. Sťažovateľ sa žalobou z 26. novembra 2008 domáha proti žalovanému [REDAKOVANÉ], zaplata sumy vo výške 369,38 eur s príslušenstvom z titulu náhrady za užívanie nehnuteľnosti bez právneho dôvodu. Okresný súd rozsudkom z 20. augusta 2015 žalobe v časti istiny a časti úrokov vyhovel. Krajský súd v Prešove rozsudkom č. k. 20Co/333/2015 z 29. novembra 2016 rozsudok okresného súdu vo vyhovujúcom výroku potvrdil a vo zvyšnej časti zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Okresný súd následne rozsudkom zo 14. septembra 2017 žalobu v časti úrokov z omeškania nad 7,5 % zo sumy 369,38 eur od 5. novembra 2008 do zaplata zamietol a priznal sťažovateľovi trovy konania v rozsahu 54 %. Krajský súd rozsudkom č. k. 24Co/15/2018 zo 16. októbra 2018 rozsudok okresného súdu potvrdil a sťažovateľovi priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Rozsudok krajského súdu bol sťažovateľovi doručенý 20. novembra 2018.

3. Sťažovateľ uviedol, že ku dňu podania ústavnej sťažnosti nebolo zo strany okresného súdu rozhodnuté o výške náhrady trov konania. Okresný súd nevykonal od 20. novembra 2018 žiadny relevantný úkon a pri rozhodovaní o výške trov je nečinný už dva roky a tri mesiace. Na základe uvedeného je sťažovateľ toho názoru, že okresný súd sa dopúšťa porušenia jeho základného práva.

II.

4. Okresný súd vo svojom vyjadrení ospravedlňuje dĺžku konania o rozhodovaní o výške trov konania preťaženosťou vyššieho súdneho úradníka a pandemickou situáciou. Ďalej poznamenal, že sťažovateľ žiadnym spôsobom neurgoval priznanie trov konania. Vyšší súdny úradník pri príprave podkladov pre vypracovanie uznesenia o výške trov konania zistil, že nedošlo k zúčtovaniu zálohy uhradenej na znalecké dokazovanie, a preto 1. apríla 2021 vydal uznesenie, ktorým bol preplatok 2,20 eur vrátený sťažovateľovi. Následne vydal pokyn, aby účtáreň sumu 147,80 eur preúčtovala na príjmový účet súdu. Po vykonaní týchto úkonov bude o výške trov rozhodnuté.

5. Sťažovateľ v ďalšom podaní zotrval na sťažnostnej argumentácii bez jej zásadného doplnenia.

III.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02). Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane konštatuje, že v práve garantovanom čl. 48 ods. 2 (tiež čl. 38 ods. 2 listiny) a v práve na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (čl. 6 ods. 1 dohovoru) nemožno vidieť zásadnú odlišnosť, a teda skúmanie ich porušenia je možné realizovať paralelne (IV. ÚS 90/2010).

7. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' veci, predmetom konania zostalo rozhodovanie o trovách v pomerne bežnej občianskoprávnej veci a takéto rozhodovanie zjavne spadá pod menej náročnejšiu agendu súdu. Sťažovateľovi okrem nevyžitia možnosti sťažovať sa predsedovi súdu niet dôvod vytykať negatívny podiel na takomto stave rozhodovania. Problematickým zostalo kritérium postupu okresného súdu, ktorému možno pripísať výrazné obdobie nečinnosti od právoplatnosti rozhodnutia (20. novembra 2018) do podania ústavnej sťažnosti, teda viac ako dva roky. Dĺžka konania bola zapríčinená preťaženosťou vyššieho súdneho úradníka, ako aj nepriaznivou pandemickou situáciou.

8. Systémové zlyhania pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a nezavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nie je pomenovanie príčin prietáhov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu. Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter. Ako už ústavný súd uviedol, účelom ústavnej sťažnosti je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ocitol.

IV.

9. Viac ako dvojročné obdobie rozhodovania o trovách konania je ústavne neakceptovateľné. Ak nie je rozhodnuté o trovách konania, prípad nie je ukončený [rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 28. júna 2016 vo veci Čičmanec proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 65302/11]. Na margo obrany okresného súdu, že sťažovateľ neinicioval odstránenie zbytočných prietáhov v konaní podstatne skôr, ústavný súd uvádza, že v zmysle rozhodovacej činnosti ESLP sťažnosť adresovaná predsedovi súdu nie je účinným prostriedkom nápravy (rozsudok ESLP z 12. júna 2012 vo veci Ištván a Ištvánová proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 30189/07). Ústavný súd, berúc zreteľ na podstatu dotknutých práv sťažovateľa, kvalifikoval nečinnosť okresného súdu ako relevantné prietahy a deklaroval porušenie uplatnených práv. Ústavný súd doplnil ochranu aj o uloženie príkazu okresnému súdu vo veci konať (čl. 127 ods. 2 ústavy).

10. Sťažovateľ sa domáhal aj primeraného finančného zadosťučinenia 5 400 eur. Cieľom tohto inštitútu je dovŕšenie ochrany porušených práv v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany (IV. ÚS 210/04). Ústavný súd zohľadnil, že rozhodovanie o trovách nadväzuje na vec samu prejednávanú súdom od roku 2008. Prihliadol tiež, že deklarácia porušenia základných práv, príkaz

konat', ako aj náhrada trov konania implicitne zahrňujú aj satisfakčný prvok. S prihliadnutím na uvedené okolnosti, predmet pretrvávajúceho konania a tiež čas uplatnenia práv ústavný súd považoval za spravodlivé doplniť satisfakciu o jej relatívnu podobu vo výške 600 eur (čl. 127 ods. 3 ústavy).

11. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2021 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 181,17 eur, režijný paušál v sume dvakrát po 10,87 eur spolu s 20 % DPH. Ústavný súd sťažovateľovi za doručенú repliku náhradu trov konania nepriznal, pretože v nej neuviedol nové skutočnosti. Celková hodnota náhrady trov právneho zastúpenia tak predstavuje sumu 460,90 eur (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. júna 2021

Robert Šorl
predseda senátu